

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ
ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ

«Бекітемін»

Тарих және құқық факультетінің деканы

Кенжебаев Ғ.К.

2024ж.

«8D02203-Дінтану» білім беру бағдарламасы бойынша түсу

емтиханының

БАҒДАРЛАМАСЫ

«8D02203-Дінтану» ББ бойынша түсу емтиханының бағдарламасы
Саясаттану және әлеуметтік-философиялық пәндер кафедрасының
отырысында талқыланды, хаттама № 8, «14» наурыз 2024 жылы,

Саясаттану және
әлеуметтік-философиялық пәндер
кафедрасының меңгерушісі

Симтиков Ж.К.

Бағдарламаны Тарих және құқық факультетінің Кеңесі ұсынған, №8
хаттама, 24 сәуір 2024 жылы

Алматы, 2024

Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

Бағдарлама 8D031 – Гуманитарлық ғылымдар (Дінтану) білім беру бағдарламасы бойынша PhD бөліміне түсуші талапкерлерге арналып құрастырылған. Сұрақтар «Дінтану» курсы бойынша жұмыс бағдарламасы негізінде құрылған және пән мазмұнына сәйкес келеді.

Сұрақтар бағдарлама бөлімдері бойынша жіктелген. Сынақ емтиханы теориялық дінтану және дін тарихы бойынша теориялық білімді тексеруді, еркінойлаудың негізгі формалары туралы мағлұмат алуды, дін сұрақтары бойынша Қазақстан Республикасының заңдарын білуді өз алдына мақстан етіп қояды.

Бағдарлам мазмұны

1 тақырып. Дінтану ғылым ретінде

Дінтану, оның пәні жәннегізгі мәселелері. Дінды анықтаудың қағидасы мен жолдары. Анықтаманың түрлері. Дінді түсіндірудің түрлері: философиялық (И. Кант, И.Г. Фихте, Ф.В.Й. Шеллинг, Г.В.Ф. Гегель, Л. Фейербах, К. Маркс, Ф. Энгельс), теологиялық (Э. Трельч, Р. Отто, П. А. Флоренский, П. Л. Бергер), социологиялық (М. Вебер, Э. Дюркгейм, Т. Парсонс, Р. К. Мертон), нәсілдік (А. Радклифф-Браун, Б. Малиновский), психологиялық (У. Джеймс, Л. Леви-Брюль, З. Фрейд, К. Г. Юнг, Э. Фромм), мифология - лингвистикалық тағы басқа тұжырымдамалары. Дін философиясы пәні. Дінәлеуметтануы пәні. Дін феноменологиясы пәні. Дін психологиясы пәні. Дін тарихы пәні. Діннің мәндік мінездемелері. Дінтану сатылары мен түсініктері. Дінтану әдістемесі. Қазіргі заманғы діни қауымдастықтарда эмперикалық зерттеулер жүргізудің әдіснамасы мен әдістері. Діннің әлеуметтік, гносеологиялық, психологиялық және тарихи түбірлері. Дін маңыздылығын анықтаудың ғылыми қағидалары. Дінтанудың объектісі мен пәні. Болмысты діни бейнеленудің ерекшеліктері. Діни жүйелердің мәнінің марксистік емес теориялары. Діни жүйе, негізгі элементтері мен функциялары.

2 тақырып. Дінді зерттеу тарихы

Орта ғасыр мен Жаңа дәуірдегі діннің тұжырымдамалары. Діннің шығу тарихы туралы Д. Юмның концепциясы. Неміс классикалық дін философиясы (И. Кант, Г.В.Ф. Гегель, Л. Фейербах). Канттың дін философиясының. Діннің моральға қатынасы канттық діни философияның негізгі мәселесі ретінде. Г.В.Ф. Гегельдің дін философиясы. Л. Фейербах. "Жаңа философия" "жаңа дін" ретінде. Марксизм діннің мәні туралы. Дін теориялары.

3 тақырып. Дінтану оқу пәні ретінде

Дін: пайда болуы жәннетүсініктері. Діннің маңызды сипаттамалары. Діннің функциялары: дүниетанымдық, компенсаторлық, коммуникативтық, реттеушілік, біріктірушілік-ыдыратушы, мәдени-хабартартушылық, легитимділік-легитимділік емес. Дін пайда болу мәселесін шешудің негізгі тәсілдемелері. Діндер типологиясы.

Дін құрылымы және оның негізгі элементтері. Діни сана. Діни іс-әрекет. Діни қатынастар. Діни ұйымдар.

4 тақырып. Дін мәдениет феномені ретінде

Мәдениет жүйесіндегі дін. Дүниетаным және оның негізгі тарихи түрлері. Мифология, дін, философия. Дін және ғылым. Дін және көркемөнер. Адам, қоғам, әлем туралы діни және діни емес дүниетанымдардың диалогы.

Діни жәннедіни емес дүниетанымдардың өнегелік маңызы. Діни және діни емес

дүниетанымдардың эстетикалық мәселелері. Конфессиялықаралық диалог және діни төзімділік мәселелері. Діннің әлеуметтік мәртебесі мәселелері. Адамның іс-әрекетінің дінибастаулары. Діни рәсімнің әлеуметтік-мәдени мазмұны мен функциялары.

5 тақырып. Дін тарихы

Діннің шығуы. Сенімдердің ежелгі формалары. Ежелгі Қосөзеннің діни жүйесі. Ежелгі Мысырдың діни жүйесі. Ұлттық діндер: индуизм, джайнизм, сикхизм, зороастризм (парсизм), ежелгі қытайлық Тянь діні, конфуцишілдік, даосизм, синто, иудаизм. Зороастризм және маздеизм. Мани және манихейлік. Ламаизм. Тәңіршілдік түркімәдениетінің феномені ретінде.

Әлемдік діндер. Буддизм: пайда болуы, негізгі идеялары және бағыттары. Христиандық. Пайда болуы, христиандықтың негізін қалаушы. Інжіл. Христиан шіркеулерінің бөлінуі. Православие. Католицизм. Реформация және протестантизм. Протестантизм: лютерандық, кальвинизм, квакерлер, баптисттар, адвентисттер және т.б. Ислам. Пайда болуы. Құран және Сүннеттер. Догмалар және рәсімдер. Исламдағы негізгі бағыттар. Суфизм. Мұсылмандық құқық, мазхабтар.

Қазіргі конфессиялар мен деноминациялар. Олардың ерекшеліктері мен классификациясы. Діни философия. Діни философиядағы ағымдары мен бағыттарының көптүрлілігі. ҚР территориясында қызметіне шектеу қойылған жаңа діни-саяси қозғалыстар.

6 тақырып. Дін антропологиясы

Діни дүниетанымдағы адам мәселесі, оның болмысы және өмірінің мәні. Діни дүниетанымның аксиологиялық, этикалық және эстетикалық негіздері. Діни түсініктердің рухани негізі. Әлем, Құдай, адам туралы діни түсініктердің жиынтығы. Өртүрлі діни бағыттардағы: ислам, христиандық, буддизм, даосизм, зороастризм, тәңіршілдік және т.б. адамның орны және оның әлемдегі міндеті. Діни қауымдарды әлеуметтік-антропологиялық зерттеулердің ұстанымдары. Дін философиясы, дін тарихы, дін әлеуметтануы, әлеуметтік және мәден антропология ауқымында дін антропологиясын зерттеудің мәселелері мен әдістері. Дж.Фрезер, Э.Тайлор, Э.Лэнг, Р.Маретт, Э.Дюркгейм, Б.Малиновский, Э.Эванс-Причард, М.Спино, М.Элиаде, В.Тернер, К.Гирц, К.Леви-Стросс, М.Дугластың діннің тарихы мен әлеуметтануын зерттеулерінің антропологиялық мазмұны. Әлемдік діндер: буддизм, ислам және христиандықтағы антропологиялық түсініктердің өзіндік ерекшеліктері.

7 тақырып. Еркін ойлау және ар-ождан еркіндігі

Еркін ойлау. Ар-ождан еркіндігі туралы түсініктердің қалыптасуы мен дамуы. Ар-ождан еркіндігі ұғымы. Еркін ойлау рухани мәдениеттің құбылысы ретінде. Ежелгі дүниеде, Орта ғасыр, Қайта өрлеу, Жаңа және қазіргі замандағы еркін ойлаудың даму тарихы. Еркін ойлаудың формалары және көрініс табуы. Ар-ождан еркіндігі және діни төзімділік.

Жаңа саяси және өнегелік ойлау ауқымындағы дін және еркін ойлау. Диалогтық қарама-қарсылық жағдайындағы жаңа саяси ойлау және дінтану, еркін ойлау мен атеизм мәселелері. Қазіргі заманғы дін ұстанушылардың діни санасын талдаудағы таптық тәсілдеменің шектеулігі. Ой, іс-әрекет және наным-сенім плюрализмі жағдайындағы дін мен атеизм. Деидеологизация мәселесі және дін мен атеизмнің дүниетанымдық оппозициясы.

8 тақырып. ҚР-дағы діни ұйымдар қызметінің құқықтық негіздері

Қазақстан Республикасының Конституциясы ар-ождан және діни сенім еркіндігі туралы. Ос мәселелер бойынша ел Президентінің пікірлері. Қазақстан Республикасының «Діни сенім бостандығы және діни бірлестіктер туралы» (15 қаңтар 1992 ж.) және «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» (11 қазан 2011 ж.) Заңдары, оларды салыстырмалы талдау. Конфессияаралық келісім, діни толеранттылық, діни төзімділік және

азаматтардың діни сенімдерін құрметтеудің маңыздылығын мойындау.
Конфессияаралық диалогтың негіздері.

Ұсынылатын әдебиеттер

1. Основы религиоведения: Учеб./Ю.Ф. Борунков, И.Н. Яблоков, К.И. Никонов и др.;Под ред. И.Н. Яблокова.-3-е изд.-М.:Высш. Шк., 2013.-480 с.
2. Томпсон М. Философия религии./ Пре. С англ. Ю. Бушуевой.-М.: 2011
3. История религии в 2-х томах. Учебник. – М.: Высш.школа. - 2016
4. Введение в общее религиоведение. Под ред. Яблокова И. Н..-М.: Издательство КДУ,2015.- 472.
5. Васильев Л.С. История религий Востока. Учебное пособие. – М.: «Книжный дом,2014. - 704 с.
6. Артемьев А.И. Религиоведение: основы общего религиоведения, история религий, религии в Казахстане. – В 2-х томах. - Алматы, 2011.
7. Яблоков И. Н. Философия религии. Актуальные проблемы. — М.: Изд-во РАГС, 2015. — 248 с.
8. Парсонс Б. Борьба против сект. Идеиные основы и их несостоятельность. -М., 2012
9. Религии Казахстана. Коллектив авторов кафедры религиоведения и культурологииКазНУ им. аль-Фараби. Алматы, 2010.- 421 б.
10. Эгильский Е. Э., Матецкая А. В., СамыгинС. И. Новые религиозные движения. Современные нетрадиционные религии и эзотерические учения.- М.: Кнорус, 2011. - 224 с.
11. Конфуций. Книга Перемен/ Конфуций; пер., коммент. проф. Ю.Щуцкой; предисл. Б.Виногородского. – Москва: Издательство «Э», 2017. – 512 с.
12. Религиоведение /Под ред. И.Н.Яблокова. М., 2014
13. История религии. В 2 т./Под ред. Яблокова И.Н. М., 2015
14. Яблоков И.Н. Социология религии: теоретические аспекты. М., 2014
15. Этно-религиозная идентификация населения : Методическое пособие / сост. Г. Т. Толебаев. - [б. м.], 2006
16. Хрестоматия по исламу. – М.: «Наука», 1994
17. Религии в Казахстане: Хрестоматия. В 2-х частях. / Сост. Артемьев А.И., Цейкова И.Б., Колчигин С.Ю. - Алматы, 2011.
18. Султангалиева А.К. Возрождение ислама в Казахстане.- Алматы: Фонд АлинбекаСарсенбайулы, 2012.- 170 с.
19. «Қазіргі дәстүрден тыс діни қозғалыстар және культтер»./ Коллектив авторов кафедры религиоведения и культурологииКазНУ им. аль-Фараби Учебное пособие. Алматы, 2012 180 б.
20. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік-конфессиялық қарым-қатынастар // ҚМДБ мешіттері имамдарына арналған практикалық құрал / құраст. Ыбраев Е.Е., Өтемісов Ж.Ж. – Астана: ҒЗТО, 2014. – 77 б.

Докторантураға түсуге арналған бағалау жүйесінің 100 балдық шкаласы:

Докторантураға түсу емтихан блоктары	Балл
ЖЖОКБҰ-ның емтихан комиссиясы өткізетін оқуға түсушімен сұхбаттасу	30
Эссе	20
Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан сұрақтары	50
Барлығы	100

* Қосымша ақпарат Ұлттық тестілеу орталығы сайтында <https://testcenter.kz/doktorantura-a-t-sushilerge/>